

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 10 november 1999

om villkorat godkännande av det stöd som Italien har beviljat de offentligägda sicilianska bankerna Banco di Sicilia och Sicilcassa

[delgivet med nr K(1999) 3865]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2000/600/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 87 och 88 i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artiklarna 61 och 62 i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig⁽¹⁾, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 24 juli 1997 begärde kommissionen upplysningar av de italienska myndigheterna om projektet för att lösa krisen bland de offentligägda sicilianska bankerna och skapa en regional bankpool under ledning av den offentligägda banken Banco di Sicilia SpA, som stärkts på ett korrekt sätt, och Mediocredito centrale, en specialiserad bank som kontrolleras av ministeriet för statens finanser (nedan kallat statsfinansministeriet). De italienska myndigheterna svarade i två skrivelser av den 1 respektive 11 september 1997 där de drog upp huvudlinjerna för räddningen av de offentligägda bankerna på Sicilien. De bifogade också en del av de handlingar som kommissionen begärt.
- (2) Åtgärderna innebar att sparbanken Sicilcassa skulle likvideras och placeras under tvångsförvaltning och att dess tillgångar och skulder skulle överlätas till Banco di Sicilia med stöd av centralbanken Banca d'Italia, Mediocredito centrale och bankernas gemensamma fond för insättarskydd (Fondo interbancario di tutela dei depositi, nedan kallad fonden). För att undersöka förekomsten av statligt stöd i saneringsprojektet begärde kommissionen kompletterande upplysningar i en skrivelse av den 8 oktober 1997. De italienska myndigheterna svarade i en skrivelse av den 3 december 1997.
- (3) De planerade stödåtgärderna i samband med överlåtelsen innebar att fonden skulle satsa upp till 1 000 miljarder lire för att kompensera Sicilcassas förluster och att centralbanken skulle ingripa i enlighet med statsfinansministeriets dekret av den 27 september 1974. Åtgärden gick i detta skede inte att bedöma eftersom det saknades exakta uppgifter om förlusten i samband med Sicilcassas

⁽¹⁾ EGT C 297, 25.9.1998, s. 3.

likvidation. Tanken var också att Mediocredito centrale skulle bli den störste aktieägaren i Banco di Sicilia genom en ökning av bankens kapital med 1 000 miljarder lire. Även om det inte uttryckligen angavs i det granskade projektet bör man i planen för kapitaltillskottet till banken även beakta statsfinansministeriets beslut att stödja banken via sin andel i Irfis – Mediocredito della Sicilia, ett litet offentligt finansinstitut specialiserat på förvaltning av regionala fonder till förmån för sicilianska företag. Irfis värde var inte känt vid tidpunkten för överlåtelsen. Ingripandet skulle göras då Sicilcassa försattes i likvidation, dvs. i september 1997.

- (4) Eftersom de planerade stödåtgärderna kunde innehålla inslag av statligt stöd till förmån för Sicilcassa eller Banco di Sicilia enligt artikel 87.1 i fördraget inledde kommissionen den 7 maj 1998 det förfarande som anges i artikel 88.2. Kommissionen begärde samtidigt ytterligare klargöranden om de planerade stödåtgärderna av de italienska myndigheterna.
- (5) Under ledning av Mediocredito centrale inledde Banco di Sicilia (efter att ha integrerat återstoden av Sicilcassa) en genomgripande omstrukturering. Den baserades på en plan för att kraftigt minska personalkostnaderna, vilka vid denna tidpunkt låg långt över genomsnittet för sektorn, ett program för förvaltning av nödlidande krediter och en plan för att utveckla verksamheten i syfte att sprida bankens inkomster i likhet med andra, mer effektiva kreditinstitut. Tack vare den strikta tillämpningen av omstruktureringsplanen nådde banken sitt lönsamhetsmål ett år tidigare än vad som angavs i planen. När försäkringsbolaget Cardiff i Paribas-koncernen i juni 1999 beslutade att förvärva en minoritetsandel (omkring 6 %) av bankens kapital fick Banco di Sicilia marknadens erkännande för sina ansträngningar.
- (6) Vid tre möten den 11 december 1998, den 19 mars 1999 och den 5 juli 1999 lade de italienska myndigheterna fram den dokumentation som kommissionen begärt. Där ingick bland annat en rapport om värdet av Irfis, omstruktureringsplanen för Banco di Sicilia som utarbetats av Mediocredito centrale och en rapport där skulderna i samband med likvidationen av Sicilcassa uppskattas till 4 445 miljarder lire och centralbankens slutliga kostnad för att täcka skulderna till 3 400 miljarder lire.
- (7) I ett faxmeddelande av den 18 oktober 1999 informerade slutligen de italienska myndigheterna kommissionen om sina avsikter att privatisera Mediocredito centrale genom en öppen, icke-diskriminerande försäljning före den 30 juni 2000. Transaktionen kommer att ske inom ramen för privatiseringsprogrammet för det italienska bankväsendet. Syftet är att samtidigt privatisera Banco di Sicilia.

2. BESKRIVNING

2.1 De offentligägda sicilianska bankerna

- (8) Banco di Sicilia är ett f.d. offentligt kreditinstitut som enligt lag nr 218 av den 30 juli 1990 (Amato-lagen) med tillämpningsförfordningar ombildats till aktiebolag. Lagen innebär att bankverksamheten anförtros ett aktiebolag (som lyder under privaträtten) som drivs i vinstsyfte och som är avskilt från det tidigare offentliga organet, medan den sociala verksamheten anförtros en bankstiftelse som strävar mot mål av allmänt och socialt intresse, det som tidigare var de offentligägda bankernas uppgift. Stiftelsen innehar bankföretagets kapital. Före de aktuella stödåtgärderna innehade stiftelsen Fondazione Banco di Sicilia 31,11 % av aktiekapitalet i Banco di Sicilia, statsfinansministeriet 36,52 % och regionen Sicilien 32,37 %.
- (9) Bankkoncernen Banco di Sicilia bedriver olika former av bankverksamhet och finansiell verksamhet. Den består av moderbolaget Banco di Sicilia, de två kontrollerade bankerna (Banco di Sicilia

international SA i Luxemburg och Irfis – Mediocredito della Sicilia SpA, ett litet offentligt finansinstitut specialiserat på förvaltning av subventionerade regionala fonder till förmån för sicilianska företag) och två finansföretag. Banco di Sicilia är framförallt en nationell bank. De flesta kontor finns på Sicilien, men banken har också två kontor i London respektive New York.

- (10) Vid tidpunkten för de italienska myndigheternas anmälan av det aktuella projektet hade Banco di Sicilia-koncernen just genomgått en period med stora svårigheter. Förutom den svåra ekonomiska situationen på Sicilien, som ledde till minskade tillgångar, var bankens arbetsmetoder ineffektiva och fördelningen av resurserna otillfredsställande. Dessutom förhindrade bankens otillräckliga affärsstrategi en spridning av inkomstkällorna. Banco di Sicilia hade höga driftskostnader, framförallt personalkostnader, vilket fick stora konsekvenser för resultatet. Under räkenskapsåren 1993, 1994 och 1995 redovisade banken totala förluster på 1 781,5 miljarder lire. För att täcka bristen på eget kapital tecknade de sex största italienska bankerna ett obligationslån med efterställd rätt till betalning på 700 miljarder lire. I slutet av 1995 ingick 1 000 miljarder lire i efterställda skulder i bankens totala bolagskapital på 1 806 miljarder lire. Först i slutet av 1996 började Banco di Sicilia notera en svag förbättring tack vare goda resultat från finansiella värdepapperstransaktioner och minskningen av värdejusteringen på krediterna. Vinsten uppgick till omkring 12 miljarder lire, men förhållandet vinst/eget kapital var fortfarande otillräckligt (0,84 %).
- (11) Saneringen av banken genomfördes också via statsfinansministeriets kapitaltillskott (200,2 miljarder lire har redan utbetalats och 115,5 miljarder återstår att betala) i enlighet med Amato-lagen och regionen Siciliens tillskott (600 miljarder lire) i enlighet med den regionala lagen nr 39/91⁽²⁾ om kapitaltillskott till de sicilianska bankerna. Aktieägarnas kapitaltillskott har gjort det möjligt att respektera den kapitaltäckningsgrad (som stigit från 7,1 till 8,2 %) som krävs i de europeiska försiktighetsreglerna för banker.
- (12) Saneringen av Banco di Sicilia fick också stöd av statsfinansministeriet som under 1995 överlät sin andel i Irfis, ett litet offentligt finansinstitut specialiserat på förvaltning av regionala fonder till förmån för sicilianska företag. Banco di Sicilia innehar numera kontrollen över institutet (68 %). Att Irfis togs upp i koncernen Banco di Sicilia har inte nämnvärt påverkat balansen i gruppen, eftersom institutets tillgångar under 1995 endast utgjorde 4 % av koncernens samlade tillgångar och att dess bidrag till det konsoliderade koncernresultatet är begränsat.
- (13) I september 1997 beslutade Banco di Sicilia att överta tillgångarna och skulderna i Sicilcassa⁽³⁾, en liten regional bank i stora svårigheter som statsfinansministeriet försatte i administrativ tvångslikvidation den 5 september 1997 efter två år av särskild förvaltning. Beslutet var nödvändigt på grund av bankens stora förluster till följd av ledningens förvaltning som var oförenlig med en sund och försiktig förvaltning och ibland också inkonsekvent i kontakterna med en del av kunderna. Trots värdejusteringar av krediterna på 2 197 miljarder lire uppvisade räkenskaperna (som granskats av likvidationsförvaltarna) en förlust på 1 138 miljarder lire, vilket innebar ett underskott på 227 miljarder lire. Trots regionen Siciliens tillskott på 300 miljarder lire 1996 för att komplettera de bidrag som föreskrivs i den regionala lagen nr 39 av den 19 juni 1991 om kapitaltillskott till de sicilianska bankerna uppgick bankens eget kapital endast till 73 miljarder lire. I augusti 1997 bedömde likvidationsförvaltarna att det krävdes minst 1 800 miljarder lire i kapitaltillskott för att sanera Sicilcassa.
- (14) Den ekonomiska situationen var sådan, att man inte kunde förutspå att banken åter skulle bli bärkraftig enligt artikel 90 i den italienska banklagen. Med italienska riksbankens godkännande överlät därför likvidationsförvaltarna Sicilcassas totala verksamhet till Banco di Sicilia för den symboliska summan en lira. Försäljningen av Sicilcassas tillgångar och skulder till Banco di Sicilia skedde inte med hjälp av ett offentligt anbud, utan genom en privat förhandling.

⁽²⁾ År 1996 hade kommissionen inga invändningar mot dessa kapitaltillskott (EGT C 160, 26.6.1992, s. 8).

⁽³⁾ Ett f.d. offentligt kreditinstitut som enligt lag nr 218/90 (Amato-lagen) ombildats till aktiebolag. Aktiekapitalet (400 miljarder lire) ägdes av regionen Sicilien (23,1 %) och Fondazione Sicilcassa (76,9 %).

- (15) I överlåtelsekontraktet föreskrevs att likvidationsförvaltarna skulle fortsätta att förvalta 50 % av de krediter som var nödlidande den 30 maj 1997 (1 600 miljarder lire). Fastställandet av de överlåtna tillgångarna och skulderna (due diligence) sköttes av en internationell revisionsbyrå och skulle avslutas i september 1998. Det avslutades först i början av 1999 då likvidationsförlusten fastställdes till 4 445 miljarder lire.
- (16) Banco di Sicilias ansträngningar för att integrera Sicilcassa i sin organisation och för att skapa en siciliansk bankpool har fått stöd från Mediocredito centrale, en bank som kontrolleras av statsfinansministeriet (100 %) och som är inriktad på (konkurrensutsatt och subventionerad) verksamhet med kreditgivning på medellång och lång sikt till små och medelstora företag. Under det sista kvartalet 1997 tecknade Mediocredito centrale en riktad nyemission och tillförde därmed 1 000 miljarder lire till Banco di Sicilias aktiekapital. Mediocredito centrale blev på så sätt den störste aktieägaren med 40,88 %. Statsfinansministeriet innehar en direkt ägarandel i banken på 21,59 %, regionen Sicilien har 19,14 % och Fondazione Banco di Sicilia 18,39 %. För att garantera Mediocredito centrales representation i Banco di Sicilias styrelse har antalet styrelsemedlemmar ökat från sju till elva och ytterligare en vice ordförande kommer att utnännas. Att Mediocredito centrale gått in i Banco di Sicilias kapital borde göra det möjligt för banken att dra nytta av kontorsnätet och för Banco di Sicilia att förbättra sina krediterbjudanden till företagen tack vare den erfarenhet som statsfinansministeriets bank har på området "projektfinansiering". Man kan också skapa betydande synergieffekter. Efter det att Mediocredito centrale gått in i Banco di Sicilias kapital sänkte kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor och Moody sin värdering ett steg, till A respektive A1 (*).
- (17) Sicilcassa blev på detta sätt en avdelning av Banco di Sicilia, men kontoren har kvar sina gamla skyltar. Banco di Sicilia har börjat sammanföra de båda organisationerna och datasystemen. Inom ramen för en överenskommelse med fackföreningarna (bekräftad genom lagdekret nr 292 av den 9 september 1997, omvandlad till lag nr 388 av den 8 november 1997 om brådskande åtgärder för att lösa krisen vid Sicilcassa SpA och för att omorganisera Banco di Sicilia SpA), behåller personalen vid Sicilcassa sin tidigare lön och pension ända tills det sluts ett nytt fackligt avtal som väntas reglera konsekvenserna av Banco di Sicilias företagsplan för personalen. I lag nr 388/1997 anges att ett sådant avtal får avvika från gällande lagar och kollektivavtal inom banksektorn.
- (18) Efter integreringen av Sicilcassas ekonomiska verksamhet 1997 hade Banco di Sicilia en total balansräkning på 57 000 miljarder lire (se tabell 1). Det innebar att banken var den tionde största italienska banken räknat i tillgångar. Antalet kontor nästan fördubblades (banken har nu 641 kontor, varav 85 % på Sicilien) och de anställda uppgick till 10 240 personer. Tack vare Sicilcassas gamla innehav ökade kontrollen i Irfis från 68 % till 76,26 %.
- (19) Banco di Sicilias verksamhet bedrivs främst i Italien och merparten av tillgångarna finns där (87,5 %). Efter det att kontoret i Frankfurt försvann är bankens direkta verksamhet utomlands begränsad till kontoren i London och New York och representationskontoret i Paris. I Luxemburg företräds banken av sin luxemburgska filial. Banco di Sicilia har betydande innehav i den italienska banken Banca Italo-Romena SpA (30 %), som är inriktad på finansiering av handelstransaktioner mellan Italien och Rumänien, och den österrikiska banken Internationale Handelsbank Ag Centrobank (27,23 %). Banco di Sicilia har också ett innehav på 14,5 % i den maltesiska banken Bank of Valletta Ltd.
- (20) Efter tillskottet på 1 000 miljarder lire från Mediocredito centrale, 33,3 miljarder från statsfinansministeriet inom ramen för det kapitaltillskott som föreskrivs i Amato-lagen (†) samt omkring 150 miljarder lire från den nya partnern Cardiff, förfogar Banco di Sicilia över ett eget kapital som uppgår till omkring 2 440 miljarder lire, vilket är i överensstämmelse med den kapitaltäckningsgrad som myndigheten för banktillsyn kräver. Bankens goda finansiella resultat har för övrigt gjort det möjligt att tidigare än beräknat betala tillbaka en del av förlagslånen, som sjunkit med nära 50 % jämfört med 1996.

(*) Värderingsskalan för kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor är följande: AAA: extremt hög återbetalningskapacitet, AA: mycket stark kapacitet, A: stark kapacitet men känslighet för ekonomiska risker, BBB: tillräcklig kapacitet men betydande känslighet för ekonomiska risker, BB och B: spekulativ karaktär och betalningsosäkerhet CCC, CC och C: nödlidande krediter, D: redan insolvent. Moodys skala för risker "investeringsgrad" är följande: Aaa, Aa1, Aa2, Aa3, A1, A2, A3, Baa1, Baa2. De två skalorna motsvarar inte varandra led för led.

(†) Se fotnot 2.

Tabell 1

Balansräkning för Banco di Sicilia

(miljarder lire)

	31.12.1998	31.12.1997	31.12.1996
Tillgångar			
Kassa och övriga likvida medel	7 954	4 844	3 218
Fordringar	33 576	40 587	34 017
a) Fordringar på kreditinstitut	6 441	10 163	9 243
b) Utlåning till allmänheten	27 135	30 424	24 774
Värdepapper	3 658	2 868	2 467
Anläggningstillgångar	1 873	1 499	1 207
Andelar	890	1 142	1 076
Övriga tillgångar	7 414	6 230	3 284
Totala tillgångar	55 365	57 170	45 269
Skulder			
Skulder	22 680	23 190	16 765
a) Skulder till kreditinstitut	5 636	6 247	6 053
b) Inlåning från allmänheten	17 044	16 943	10 712
Skuldebrev	22 971	24 427	21 213
Övriga skulder	6 966	6 744	5 385
Efterställda skulder	259	377	537
Kapital och avsättningar	2 441	2 401	1 357
Vinst/förlust	48	31	12
Totala skulder	55 365	57 170	45 269

Källa: Banco di Sicilia, bokslut 1997 och 1998.

- (21) Sicilcassa-operationen har lett till att situationen inom Banco di Sicilia försämrats, framförallt när det gäller de nödlidande och osäkra krediterna som totalt sett ökat med 36 respektive 30,3 %. Ökningen kan till 86 % tillskrivas Sicilcassa. Det stora antalet nödlidande krediter är en av de viktigaste anledningarna till bankens resultat.
- (22) Tjänsteintäkternas del av ränte- och provisionsnettot är ännu begränsat (18,6 % i slutet av 1998). Den är i hög grad beroende av traditionell bankverksamhet (69 %) (se tabell 2). Eftersom driftsresultatet har påverkats betydligt av värdejusteringar på krediter kopplade till verksamheten i f.d. Sicilcassa, kan vinsten på nära 48 miljarder lire förklaras med extraordinära intäkter. Under 1998 överlät Banco di Sicilia sin bankfilial Banca del Sud till Banca Credem och stängde ett kontor i Ravenna (totalt 114 miljarder lire). I Banco di Sicilias prognoser är dock räkenskapsåret 1998 det sista året med exceptionellt höga justeringsvärden för nödlidande krediter. Med tanke på att banken lyckats täcka kreditförlusterna tack vare stora avsättningar under de senaste tre åren räknar Banco di Sicilia med positiva resultat från och med nästa år inom den ordinarie verksamheten.

Tabell 2

Resultaträkning för Banco di Sicilia

(miljarder lire)

	31.12.1998	31.12.1997	31.12.1996
Ränteintäkter och liknande intäkter	3 590	3 539	3 735
Räntekostnader och liknande kostnader	(2 204)	(2 458)	(2 777)
Värdepappersintäkter	7	9	12
Räntenetto	1 393	1 090	970
Utlåningsarvoden	373	282	233
Inlåningsarvoden	(41)	(28)	(17)
Intäkter från finansiella transaktioner	160	170	188
Övriga rörelseintäkter	123	98	45
Provisionsintäkter	615	522	449
Summa ränte- och provisionsnetto	2 008	1 612	1 419
Administrativa utgifter	(1 355)	(1 167)	(1 089)
a) Personalkostnader	(959)	(863)	(855)
b) Andra administrativa utgifter	(396)	(304)	(234)
Värdejustering beträffande tillgångar	(174)	(65)	(58)
Driftsresultat	479	380	272
Återföring av nedskrivna fordringar	136	197	129
Avsättningar	(79)	(74)	(77)
Nedskrivning av fordringar	(555)	(553)	(314)
Vinst/förlust för den ordinarie verksamheten	(19)	(50)	10
Extraordinära intäkter	207	194	61
Extraordinära kostnader	(80)	(110)	(59)
Extraordinär vinst	127	84	2
Skatter	(60)	(3)	(1)
Vinst/förlust	48	31	11

Källa: Banco di Sicilia, bokslut 1997 och 1998.

2.2 Beskrivning av statens ingripande

- (23) De italienska myndigheterna planerar en rad åtgärder för att försöka lösa den djupa krisen bland de sicilianska kreditinstituten. De har beskrivits ovan och undersökts av kommissionen i samband med att föreliggande förfarande inleddes, eftersom de kunde innehålla inslag av statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. Följande åtgärder planerades:

- a) Fondens ingripande vid Sicilcassas likvidation med 1 000 miljarder lire för att täcka en del av förlusten vid Sicilcassas överlåtelse av tillgångar och skulder till Banco di Sicilia.
- b) Möjligheten för centralbanken att enligt bestämmelserna i ministerdekreteret av den 27 september 1974 bevilja Banco di Sicilia förskott för förlusterna från den administrativa tvångslikvidationen inom ramen för överlåtelsen av Sicilcassas tillgångar och skulder till Banco di Sicilia. Förlusten i samband med överlåtelsen fastställdes den 18 december 1998 till 4 445 miljarder lire. Till detta kommer 417 miljarder lire som Sicilcassa skall betala till Banco di Sicilia för räntorna på denna summa. Centralbanken har bidragit med 3 400 miljarder lire för att täcka förlusten⁽⁶⁾.

De italienska myndigheterna har förklarat att de återstående utgifterna kommer att täckas av Sicilcassas likvidation via försäljningen av de krediter som inte överlåtits till Banco di Sicilia.

- c) Nyemissionen i Banco di Sicilia som riktats till Mediocredito centrale för 1 000 miljarder lire.
 - d) Överlåtelsen till Banco di Sicilia av statsfinansministeriets aktieinnehav i Irfis (52 %).
- (24) På grundval av tillgängliga upplysningar fastställde kommissionen i samband med att föreliggande förfarande inleddes, att fondens ingripande på 1 000 miljarder lire vid Sicilcassas likvidation för att täcka underskottet av överlåtelsen av Sicilcassas tillgångar och skulder till Banco di Sicilia vid den tidpunkten inte tycktes utgöra statligt stöd enligt artikel 87 i fördraget.

3. SYNPKUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (25) Vid utgången av tidsfristen hade inga synpunkter inkommit till kommissionen från tredje part.

4. KOMMENTARER FRÅN ITALIEN

- (26) Under förfarandets gång har de italienska myndigheterna lagt fram olika argument för att visa att ingripandet inte utgör statligt stöd och att det, även om det skulle anses utgöra sådant stöd, är förenligt med EG-fördraget. De italienska myndigheterna har lämnat sina synpunkter i flera handlingar och de finns sammanfattade i en skrivelse av den 18 augusti 1999.
- (27) När det gäller centralbankens ingripande i enlighet med statsfinansministeriets dekret av den 27 september 1974 (nedan kallat ministerdekreteret) har de italienska myndigheterna understrukt att åtgärden gynnade insättarna i Sicilcassa och inte köparen av dess tillgångar och skulder (dvs. Banco di Sicilia). Enligt myndigheterna kan inte Sicilcassa dra nytta av åtgärden eftersom banken befinner sig i likvidation och dess verksamhet har upphört. De utesluter att bankens ekonomiska verksamhet kan skiljas från dess juridiska personlighet och anses vara stödmottagare. Vad beträffar Banco di Sicilia betraktar de italienska myndigheterna centralbankens ingripande som en kompenserande åtgärd för bankens svårigheter i samband med förvärvet av Sicilcassa, särskilt vad gäller sammanslagningen av de två organisationerna och förvaltningen av de övertagna krediterna.
- (28) De italienska myndigheterna hävdar också att överlåtelsen av Sicilcassas totala tillgångar och skulder var den bästa lösningen för att minimera kostnaderna för insättarna och samhället. De betonar att det gjorts ansträngningar för att hitta en köpare av Sicilcassas ekonomiska verksamhet, men att det bara var Banco di Sicilia som var beredd att överta den eftersom det var det kreditinstitut som hade störst möjlighet att dra nytta av transaktionen tack vare kunskapen om sicilianska förhållanden.
- (29) Om inte centralbanken hade ingripit hade fonden varit tvungen att skjuta till ett mycket högre belopp (omkring 6 500 miljarder lire), vilket skulle ha fått negativa konsekvenser för vissa av fondens deltagare.

⁽⁶⁾ Den skuld på 462 miljarder lire som ännu inte täckts åligger det företag som befinner sig i likvidation.

- (30) De italienska myndigheterna har understrukit följande:
- a) Ingripandet gjordes sedan man uttömt alla omstrukturerings- och saneringsförsök, vilket gjorde det möjligt att begränsa det statliga ingripandet till ett strikt minimum.
 - b) Den mekanism som föreskrivs i ministerdekretet användes för att säkert kunna fastställa beloppet för det offentliga ingripandet. Efter fastställandet av de överlåtna tillgångarna och skulderna i närvaro av Sicilcassas likvidationsförvaltare och Banco di Sicilia, fastställdes förlusten vid överlåtelserna definitivt så att alla eventuella skulder knutna till de delar som överlåtits av Sicilcassa skulle belasta Banco di Sicilia.
- (31) De italienska myndigheterna hävdar slutligen att om kommissionen skulle betrakta ingripandet som ett stöd, skulle det vara stöd till fonden. Stödet skulle komma hela det italienska banksystemet till del, eftersom alla italienska banker samt de utländska bankernas filialer i Italien är anslutna till fonden.
- (32) Vad beträffar Mediocredito centrales kapitaltillskott till Banco di Sicilia har de italienska myndigheterna hävdat att Mediocredito centrales investering gjorts enligt principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. I de båda skrivelserna av den 15 mars och den 7 juli 1999 har Mediocredito centrale för kommissionen beskrivit hur dess institutionella organ fungerar för att visa att de är oberoende av statsfinansministeriet. Banken lade även fram de ekonomiska, finansiella och strategiska motiven för investeringen.
- (33) När det gäller bankens oberoende har Mediocredito centrale hävdat att det i bankens styrelse även fanns medlemmar som inte utnämns av statsfinansministeriet. Ministeriet kan inte påverka styrelsens sätt att sköta förvaltningen utöver de beslut som fattas vid bolagsstämman.
- (34) När det gäller investeringens avkastning har Mediocredito centrale hävdat att en avkastning på kapitalet på 11 % efter skatt från och med tredje året var ett gynnsamt investeringsperspektiv för banken med tanke på den nedåtgående trenden för de långa räntorna. Banken hade dessutom mycket starka strategiska motiv för sitt agerande. Efter det att uppdelningen mellan förmedlare av kort- respektive långfristiga krediter avskaffats, behövde Mediocredito centrale, som specialiserad bank, ett nätverk för att kunna saluföra sina produkter, särskilt i Syditalien. Mediocredito centrale hade redan försökt köpa den andra, statliga banken i södra Italien, Banco di Napoli, när den nyligen privatiserades.
- (35) För att uppskatta värdet av statsfinansministeriets andel i Irfis har de italienska myndigheterna överlämnat en rapport från finansföretaget Giubergia Warburg. Enligt myndigheterna visar rapporten att värdet på de aktier i Banco di Sicilia som statsfinansministeriet erhöll i utbyte mot sitt innehav i Irfis var deras nominella värde. De italienska myndigheterna har även hävdat att ministeriet genom att bidra med sitt aktieinnehav i Irfis inte försökte hjälpa Banco di Sicilia utan snarare velat rationalisera strukturen på sitt innehav i de offentliga finansinstituten (Irfis, Banco di Sicilia, Sicilcassa, Mediocredito centrale). De understryker slutligen att Irfis-bidraget till Banco di Sicilia är en kompensation till banken för förseningen av utbetalningen av de medel som beviljats genom Amato-lagen och som redan godkänts av kommissionen.

5. BEDÖMNING AV STÖDÅTGÄRDerna

- (36) Kommissionen har inte kunnat uttala sig om huruvida de stöd som gavs till Banco di Sicilia före kapitaltillskottet från Mediocredito centrale och ingripandet av centralbanken är förenliga med fördraget, eftersom de italienska myndigheterna beslöt att inte anmäla de planerade åtgärderna och att genast genomföra dem. Kommissionen hade ofullständiga upplysningar och kunde, fram till föreliggande beslut, inte bedöma stöden.
- (37) Även om kommissionen förstår de italienska myndigheternas skäl till att agera så snabbt som möjligt beklagar den att åtgärderna vidtogs utan anmälan. Eftersom omstruktureringsplanen och de andra upplysningarna som kommissionen begärt kom in för sent, var stödet olagligt fram till kommissionens yttrande om dess förenlighet med EG-fördraget enligt artikel 88.3.

5.1 Fördelar för stödmottagaren

- (38) Vid bedömningen av medlemsstaternas finansiella ingripanden tillämpar kommissionen principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. Med tanke på att de granskade åtgärderna beviljades i september 1997 har kommissionen tillämnat denna princip såsom anges i dess meddelande om offentliga företag ⁽⁷⁾. I meddelandet anges att en operation kan anses innehålla inslag av statligt stöd om en privat investerare som agerar under förhållanden som är normala i en marknadsekonomi inte skulle ha utfört den på grund av att den förväntade avkastningen är för liten i förhållande till risken.

5.1.1 Ingripandet från bankernas gemensamma fond för insättarskydd

- (39) I inledningsskedet av förfarandet och på grundval av de upplysningar som lämnats av de italienska myndigheterna ansåg kommissionen, att fondens beslut att tillskjuta 1 000 miljarder lire vid Sicilcassas likvidation för att täcka en del av underskottet vid överlåtelsen av Sicilcassas tillgångar och skulder till Banco di Sicilia inte kunde utgöra statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget (enligt de upplysningar som fanns tillgängliga vid den tidpunkten). Under förfarandets gång har kommissionen kunnat konstatera att åtgärden i fråga inte tycks utgöra stöd. Kommissionen grundar sig därvidlag på de handlingar som lämnats in av de italienska myndigheterna, särskilt fondens stadgar och protokollet från fondens styrelsemöte. Kommissionen har kunnat kontrollera de icke-offentliga bankernas betydande deltagande i beslutet av den 13 augusti 1997 i enlighet med kommissionens direktiv 80/723/EEG av den 25 juni 1980 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag ⁽⁸⁾, ändrat genom direktiv 93/84/EEG ⁽⁹⁾, och har konstaterat att beslutet fattades enhälligt och stadgeenligt. Man kan notera att de privata bankerna hade en majoritet av rösterna i fondens styrelse då beslutet fattades.

5.1.2 Den italienska centralbankens förskott i enlighet med ministerdekreteret

- (40) Överlåtelsen av Sicilcassas tillgångar och skulder till Banco di Sicilia var möjlig tack vare de stödåtgärder som beviljats av den italienska centralbanken i enlighet med ministerdekreteret. Där anges att centralbanken får bevilja förskottsmedel (i form av statsobligationer som löper på 24 månader till en ränta av 1 %) till banker som har trätt in i stället för insättarna i banker som försatts i tvångslikvidation och som måste amortera förluster på ej återvinningsbara krediter. Centralbanken fastställer förskottsbeloppen utifrån förlusternas omfattning och amorteringsplanerna.
- (41) I det aktuella fallet syftade centralbankens ingripande till att ersätta Banco di Sicilia de förluster som Sicilcassas ekonomiska verksamhet hade förorsakat de överförda tillgångarna och som inte täcktes av fondens ingripande. Sicilcassas totala förluster – som av likvidationsorganen fastställts till 4 445 miljarder lire – gjorde det med andra ord nödvändigt för centralbanken att skjuta till 3 400 miljarder lire.
- (42) Kommissionen har inom ramen för förfarandet bedömt upplysningarna från de italienska myndigheterna, särskilt synpunkterna om villkoren för statligt ingripande enligt ministerdekreteret och myndigheternas åsikt att stödet enbart är avsett för Sicilcassa.
- (43) Även om centralbankens ingripande endast syftade till att ersätta Banco di Sicilia för de förluster som orsakats av att tillgångar överförts från Sicilcassa, bör det även betraktas som ett stöd till Banco di Sicilia. Banken har förvärvat samtliga Sicilcassas tillgångar, inklusive osäkra krediter, och har sedan ersatts av centralbanken för Sicilcassas kreditförluster.

⁽⁷⁾ Kommissionens meddelande till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget och artikel 5 i kommissionens direktiv 80/723/EEG på offentliga företag inom industrisektorn (EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

⁽⁸⁾ EGT L 195, 29.7.1980, s. 35.

⁽⁹⁾ EGT L 254, 12.10.1993, s. 16.

- (44) Även om centralbankens ingripande endast var potentiellt vid tidpunkten för beslutet, utgjorde det ändå en betydelsefull faktor i underlaget för Banco di Sicilia och Mediocredito centrales beslut. Såsom de italienska myndigheterna förklarat skulle det inte ha funnits någon som varit villig att överta Sicilcassas ekonomiska verksamhet utan denna åtgärd. Det rör sig alltså om en slags garanti som visserligen är riktad till Banco di Sicilia, men som också täcker Sicilcassas verksamhetsförluster och gör det möjligt för banken att leva vidare.
- (45) Det offentliga ingripandet har en snedvridande prägel genom att det möjliggör en fortsatt ekonomisk verksamhet utan synbara utsikter till lönsamhet (Sicilcassa) som normalt sett skulle tvingats upphöra. Det gör det också möjligt att låta denna verksamhet ingå i omstruktureringen av Banco di Sicilia. Det faktum att Sicilcassa är försatt i likvidation ändrar inte kommissionens bedömning om snedvridning av konkurrensen eftersom bankens struktur, särskilt kontorsnätet, kommer att fortsätta att existera och verka på marknaden. Verksamheten fortsätter trots att Sicilcassa som juridisk person har likviderats.
- (46) Det offentliga ingripandet, som möjliggör en ekonomisk verksamhet utan synbara utsikter till lönsamhet, har också en snedvridande verkan därför att det inte förekommit något officiellt och öppet anbudsförfarande. De italienska myndigheterna har förklarat att ingen italiensk bank, förutom Banco di Sicilia med stöd av Mediocredito centrale, hade visat något intresse av att överta Sicilcassas totala tillgångar och skulder. Vad beträffar de utländska bankerna har man framhållit att ingen utländsk bank tycktes intresserad av att investera i södra Italien när man infordrade anbud på Banco di Napoli. De italienska myndigheternas upplysningar tyder på att det aldrig funnits en reell möjlighet för italienska och utländska kandidater att köpa Sicilcassa, dvs. möjlighet att lämna anbud inom en fastställd tidsfrist. I likvidationsförvaltarnas rapporter finns däremot hänvisningar till att andra banker visat intresse av att köpa skuldfria delar av banken. Det finns ekonomiska skäl att tro, att Sicilcassas kontorsnät representerade ett större värde för potentiella utländska köpare än för Banco di Sicilia. Eftersom Banco di Sicilia redan finns väl representerad på Sicilien, är marginalvinsten och följaktligen priset banken är beredd att betala för ett nytt kontor lägre än det som kommer från en potentiell utländsk köpare.
- (47) Eftersom de båda bankerna har samma geografiska placering och därför kanske samma kundkrets, har kommissionen inte tillräcklig information för att kunna utesluta att Banco di Sicilia direkt skulle kunna dra fördel av centralbankens förskott för att begränsa sina egna kreditrisker.
- (48) Kommissionen har även bedömt de italienska myndigheternas argument att det offentliga ingripandet var nödvändigt för att undvika möjliga skadeverkningar på bankmarknaden till följd av ett massivt ingripande av fonden. När staten, direkt eller indirekt, tillhandahåller den största delen av det finansiella stödet till en bank i kris, måste kommissionen bedöma om det eventuellt finns inslag av stöd i ingripandet. Att ett statligt ingripande ibland är nödvändigt ändrar inte kommissionens bedömning av ingripandet i enlighet med artikel 87 i fördraget.
- (49) På grundval av ovanstående överväganden drar kommissionen slutsatsen att Italienska riksbankens ingripande i enlighet med ministerdekretet för att möjliggöra Sicilcassas fortsatta ekonomiska verksamhet inte uppfyller kriteriet "privat investerare i en marknadsekonomi". Beslutet att använda riksbankens förskott vid överlåtandet av Sicilcassas ekonomiska verksamhet borde således ha anmälts på förhand till kommissionen.

5.1.3 Nyemissionen i Banco di Sicilia

- (50) När de italienska myndigheterna tillkännagav planen för ingripande till stöd för de sicilianska bankerna planerade de ett direkt stöd till Banco di Sicilia i form av en nyemission som riktades till Mediocredito centrale. Transaktionen hade två syften:
- Att rationalisera strukturen på statsfinansministeriets innehav genom att placera all bankverksamhet på Sicilien under regeringskontroll via Mediocredito centrale.
 - Att förse Banco di Sicilia med nytt kapital.

- (51) Även om Banco di Sicilia inte hade något brådskande behov av kapital eftersom kapitaltäckningsgraden överensstämde med försiktighetsreglerna, bör det ändå påpekas att banken hade en undermålig avkastning som endast kunde förbättras genom att rationalisera kostnaderna, framförallt de strukturella, och genom investeringar för att förnya den produktiva verksamheten – investeringar som banken dock saknade medel att göra.
- (52) Kommissionen har först och främst undersökt om Banco di Sicilia och Mediocredito centrale har en offentlig eller privat prägel. Avsikten är att bedöma huruvida deras deltagande var tillräckligt för att dra slutsatsen att det offentliga ingripandet följde principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. Artikel 2 i direktiv 80/723/EEG ⁽¹⁰⁾ gör det möjligt att fastställa, att de två bankerna har en offentlig prägel. Med offentliga företag avses varje företag, över vilket de offentliga myndigheterna direkt eller indirekt kan utöva ett dominerande inflytande ⁽¹¹⁾ till följd av att de äger majoriteten av företagets tecknade egenkapital eller utövar en faktiskt kontroll via bolagsorganen.
- (53) De båda bankernas privata juridiska status (aktiebolag) hindrar inte att man kan betrakta dem som offentliga, eftersom aktieägarna är offentliga organ. Från att ha varit offentligrättsliga kreditinstitut har bankerna omvandlats till aktiebolag genom lag nr 218/90, men jämfört med andra offentliga banker har statsfinansministeriet i detta fall behållit en mycket starkare ställning.
- (54) Banco di Sicilias finansiella svårigheter har lett till minskat inflytande för Fondazione Banco di Sicilia och regionen Sicilien till förmån för statsfinansministeriet, eftersom de förstnämnda inte hade tillräckliga finansiella resurser för att fortsätta att ge banken kapitaltillskott under krisåren. Kommissionen har följaktligen konstaterat att Banco di Sicilia kontrollerades av offentliga organ redan före kapitalökningen.
- (55) Mediocredito centrale var utan tvekan en offentlig bank vid tidpunkten för ingripandet. Den omvandlades till aktiebolag i enlighet med lag nr 489 av den 26 november 1993 där det krävs att alla banker där staten äger en majoritet av kapitalet eller kapitalfonderna skall omvandlas till aktiebolag. Mediocredito centrale står fortfarande helt under statsfinansministeriets kontroll (100 %).
- (56) De italienska myndigheterna har hävdat att Mediocredito centrale, trots att banken kontrolleras till 100 % av statsfinansministeriet, utövar sin verksamhet helt oberoende av de offentliga myndigheterna som endast utövar sina rättigheter i egenskap av aktieägare vid bolagsstämmorna. På grundval av myndigheternas upplysningar har kommissionen dock slagit fast att det inte finns några särskilda regler för Mediocredito centrale för att förstärka förvaltarnas oberoende gentemot majoritetsaktieägaren (i detta fall statsfinansministeriet). Befogenheten att utnämna och avsätta ledningen och fastställa bankens allmänna affärsstrategi följer däremot den handelsrättsliga lagstiftning som gäller för alla företag. Förvaltningen av Mediocredito centrale fastställs alltså av majoritetsaktieägaren, i detta fall statsfinansministeriet, som helt kontrollerar banken (100 %).
- (57) Mediocredito centrales beslut att gå in som aktieägare i Banco di Sicilia via en riktad nyemission är ett offentligt ingripande. För att bedöma offentliga ingripanden i form av kapitaltillskott tillämpar kommissionen principen om en privat investerare som agerar under normala förhållanden för en marknadsekonomi. Det rör sig alltså inte om statligt stöd om ingripandet genomförs på villkor som skulle kunna accepteras av en privat investerare.
- (58) Enligt meddelandet från 1984 om offentliga myndigheters andelar i privata företag ⁽¹²⁾, finns det presumtion för statligt stöd om tillskottet från ett offentligt företag sker under förhållanden som inte skulle accepteras av en privat investerare i en marknadsekonomi. Detta är bl.a. fallet när
- företagets finansiella situation och framförallt skuldstrukturen och skuldvolymen är sådan, att det inte finns skäl att förvänta sig en normal avkastning på det investerade kapitalet inom rimlig tid,
 - företaget, redan på grund av otillräcklig bruttosjälvfinansieringsmarginal, inte kan skaffa de nödvändiga resurserna på kapitalmarknaden för att genomföra ett investeringsprogram.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 8.

⁽¹¹⁾ Ett dominerande inflytande anses föreligga, när de offentliga myndigheterna direkt eller indirekt äger majoriteten av företagets tecknade egenkapital, kontrollerar majoriteten av rösttalet för bolagets samtliga aktier, eller har rätt att utse fler än hälften av medlemmarna i företagets administrativa eller verkställande ledning eller i dess styrelse.

⁽¹²⁾ Se EG:s bulletin nr 9-1984 (ej översatt till svenska).

- (59) Dessa principer gäller också för banksektorn. När det gäller offentliga ägarandelar i ett företag kan det röra sig om statligt stöd om företagets finansiella situation är sådan, att det inte finns skäl att förvänta sig en normal avkastning (i form av utdelning eller värdeökning på andelarna) av det investerade kapitalet inom en rimlig tidsrymd eller om riskerna med en sådan transaktion är för stora eller kan antas bestå under alltför lång tid.
- (60) För att kommissionen skall kunna kontrollera huruvida principen om en privat investerare i en marknadsekonomi har iakttagits, måste den få en förklaring på den aktieägarstatens handlande jämfört med en privat investerare. Kommissionen måste få en sammanhängande och detaljerad omstruktureringsplan som visar att man rimligen kan anta att det offentliga ingripandet kan ge en avkastning (för hela transaktionen) som skulle kunna godtas av en privat investerare i en marknadsekonomi. Annars finns det inslag av statligt stöd.
- (61) De italienska myndigheterna har till kommissionen överlämnat företagsplanen för Mediocredito centrale som utarbetades i samband med Banco di Sicilias investering. I planen ingår en omstrukturering av banken inom loppet av tre år genom integration av Sicilcassa, rationalisering av driftskostnader (framförallt personalkostnader) och en strikt förvaltning av nödlidande krediter. Åtgärderna syftar till att skapa en diversifierad bankpool i södra Italien.
- (62) De italienska myndigheterna har påpekat att man måste bedöma Mediocredito centrales ingripande utifrån de senaste räkenskapsårens strategi för att sprida inkomstkällorna. Även om Banco di Sicilia framförallt finns representerad i en enda region, kan bankens spridning göra det möjligt för Mediocredito centrale att slå samman sin verksamhet, inriktad på subventionerad kreditgivning, "merchant banking" och projektfinansiering, med "corporate" och "retail banking".
- (63) Kommissionen medger att Mediocredito centrales beslut att gå in som majoritetsaktieägare i Banco di Sicilia liknar andra åtgärder som nyligen vidtagits av olika specialiserade finansinstitut för att strategiskt sprida verksamheten och inkomstkällorna. Kommissionen konstaterar dock att dessa strategiska åtgärder beslutas av kreditinstituten om de leder till ökad avkastning tack vare den påföljande minskningen av den totala risken och förvärvet av stabilare vinstkällor. I planerna för dessa företagsprojekt finns lönsamhetsprognoser där man räknar ut de positiva effekterna av spridningen.
- (64) Vad beträffar den plan som utarbetats av Banco di Sicilia konstaterar kommissionen att företagets avkastning visserligen förbättrats, men att den fortfarande ligger under genomsnittet för den europeiska banksektorn och inte närmar sig 11 % förrän det tredje året.
- (65) Trots det betydande omstruktureringsarbetet visar planen att Banco di Sicilia inte kan uppnå tillräckligt hög lönsamhet förrän om tre år. De positiva effekterna av samarbetet mellan en affärsbank och en investeringsbank framgår inte tillräckligt tydligt av planen. En privat företagare skulle aldrig acceptera att vänta tre år på att en sådan riskfylld investering skulle börja ge en knapp vinst. Det verkar därför som om Mediocredito centrales val att ingripa dikterats mer av statens intresse än av syftet att uppnå tillräcklig lönsamhet.
- (66) Det bör noteras att även Mediocredito centrales avkastning varit låg under de senaste åren. Enligt kommissionen skulle en privat investerare bara försökt investera i projekt om det fanns möjligheter att få ordning på företagets ekonomiska situation tack vare utdelning på det investerade kapitalet med möjligheter att kompensera eller förbättra verksamhetens dåliga lönsamhet.
- (67) Kommissionen anser att Banco di Sicilias nyemission riktad till Mediocredito centrale inte uppfyller kravet på en privat investerare som agerar i en marknadsekonomi, såsom anges i kommissionens meddelande till medlemsstaterna av den 13 november 1993 ⁽¹³⁾. Den bör därför betraktas som statligt stöd.

⁽¹³⁾ Se fotnot 7.

- (68) Kommissionen har redan i andra beslut om kreditinstitut framhållit att dessa kapitaltillskott utgör stöd om de inte genomförs av aktieägaren staten under normala marknadsförhållanden, och detta även om tillskottet är lägre än de eventuella likvidationskostnaderna för det företag som får hjälp.
- (69) Kapitaltäckningskravet utgör en av kriterierna för bankens lönsamhet och säkrar samtidigt jämlika konkurrensvillkor eftersom bankerna i princip alltid kan minska sina åtaganden för att respektera kapitaltäckningskravet i stället för att öka det egna kapitalet.
- (70) Banco di Sicilias lönsamhet var visserligen knapp, men hade ännu inte hotat bankens kapitaltäckningsgrad. Även om Mediocredito centrales ingripande inte styrdes av kravet på att säkra Banco di Sicilias kapitaltäckningsgrad, anser kommissionen att det bör bedömas enligt principen om en privat investerare i en marknadsekonomi.

5.1.4 Överlåtelsen av statsfinansministeriets ägarandel i Irfis till Banco di Sicilia

- (71) Fram till juli 1995, efter kapitalökningen 1994, fördelades ägandet i Irfis huvudsakligen mellan regionen Sicilien (21 %), statsfinansministeriet (52 %) och Sicilicassa (8,26 %). Problemet med den otillräckliga kapitaliseringsgraden i Banco di Sicilia i förhållande till konkurrenterna hade föranlett dess största aktieägare att planera ett ingripande i Irfis bolagskapital för att tillföra Banco di Sicilia en ny ägarandel.
- (72) I juli 1995 överlät statsfinansministeriet sin kontrollerande andel i Irfis (52 %) till Banco di Sicilia som redan var minoritetsägare i Irfis. Ministeriets andel värderades till 218 841 miljoner lire. Sedan 1995 ingår alltså Irfis i Banco di Sicilias koncernredovisning, vilket ökar värdet på ägarandelarna i koncernen.
- (73) I en skrivelse till kommissionen av den 16 oktober 1995 lade regionen Sicilien fram ett förslag till en regional lag om förvärv av statsfinansministeriets dåvarande andel i Banco di Sicilia genom att använda en del av de regionala stödanslagen. Därefter skulle regionens innehav i Irfis säljas på marknaden till de regionala kooperativa bankerna. Planen genomfördes aldrig eftersom lagförslaget aldrig diskuterades av den regionala församlingen, som upplöstes i juni 1996.
- (74) Överlåtandet av statsfinansministeriets andel reglerades aldrig. Under 1995 skulle ministeriet ha överlåtit sin andel i Irfis till Banco di Sicilia utan att fastställa värdet på bankens aktier eftersom det saknades en värdering av bankens tillgångar. Statsfinansministeriet gav sitt stöd till banken, men ville invänta att den åter uppnådde ekonomisk balans under 1996 innan man fastställde byteskursen för dess aktier och aktierna i Irfis för att utnyttja minskningen av förmögenhetsvärdet i banken.
- (75) Då förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget inleddes, var det omöjligt att bedöma detta offentliga ingripande, eftersom det saknades tillräcklig information om de aktier i Banco di Sicilia som statsfinansministeriet fick i utbyte.
- (76) Vid mötet i Bryssel den 11 december 1998 överlämnade de italienska myndigheterna kommissionen den rapport som gjorts av den oberoende konsulten Giubergia Warburg om värderingen av det innehav som statsfinansministeriet fick i utbyte mot överlåtelsen av sin andel i Irfis.
- (77) Konsulten framhöll att osäkerheten gjorde det svårt att fastställa ett korrekt värde på Banco di Sicilia, och värdet uppskattades till mellan 417 och 1 437 miljarder lire – ett mycket brett intervall således. På grundval av uppskattningen har bankaktien värderats mellan en negativ minimivå och en maximivå på 104 000 lire, dvs. 4 000 lire över det nominella värdet.

- (78) Kommissionen anser inte att ett sådant brett värderingsintervall är till någon hjälp för att fastställa storleken på statsfinansministeriets tillskott. Den noterar dock att det maximala värdet bara ligger något över det värde som används av de italienska myndigheterna (100 000 lire, dvs. det nominella värdet). De har alltså valt att placera aktiens värde i den övre delen av värdeskalan.
- (79) Det bör noteras att de italienska myndigheterna inte kunde överväga ett lägre värde, eftersom det enligt gällande lagstiftning är förbjudet att emittera aktier som ligger under det nominella värdet ⁽¹⁴⁾.
- (80) Kommissionen noterar också att statsfinansministeriets agerande vid detta tillfälle inte kan jämföras med en privat investerare, eftersom överföringen gjordes utan att det fanns någon företagsplan för Banco di Sicilia som visade att banken kunde återgå till en lönsamhet som åtminstone motsvarar genomsnittet på marknaden. Enligt rapporten från Giubergia Warburg var bankens lönsamhet 2,7 % 1997.
- (81) Åtgärden har dock stärkt Banco di Sicilias konkurrenskraft och ekonomiska situation.
- (82) Eftersom det fortfarande är möjligt att försätta banken i likvidation, utgör kapitaltillskottet stöd om det inte ges under normala förhållanden som är ekonomiskt acceptabla för en privat investerare. Om man jämför statens agerande med en privat investerare som agerar i en marknadsekonomi, bör värdet på stödet baseras på jämförelsen mellan kostnaden för åtgärden och det korrekta, uppdaterade värdet.
- (83) På grundval av den information som kommissionen har, drar den slutsatsen att kapitalökningen är ett stöd vars förenlighet med den gemensamma marknaden skall bedömas i förhållande till Banco di Sicilias omstruktureringsåtgärder.
- (84) Sammanfattningsvis uppgår det totala stödet till de sicilianska bankerna till 4 618 miljarder lire enligt följande tabell.

Tabell 3*Sammanfattning av stöden*

<i>(miljarder lire)</i>	
Planerade åtgärder	Stödets omfattning
Ingripande av italienska centralbanken (enligt ministerdekretet)	3 400
Nyemission riktad till Mediocredito centrale	1 000
Överlåtelse av Irfis	218
Totalt	4 618

5.2 Påverkan på handeln mellan medlemsstaterna

- (85) Avregleringen av de finansiella tjänsterna och integrationen av finansmarknaderna har lett till att handeln mellan medlemsstaterna blivit allt känsligare för snedvridningar av konkurrensen. Denna tendens förstärks ytterligare i och med den ekonomiska och monetära unionen.

5.2.1 Snedvridning av konkurrensen

- (86) Banco di Sicilia tillhandahåller lån och andra finansiella tjänster till företag och har en vid krets inlåningskunder. Stöd som ges till en sådan bankkoncern kan snedvrیدا konkurrensen med andra kreditinstitut. Stöden till de svagaste instituten har en skadlig inverkan och bidrar till att marginalerna inom sektorn pressas nedåt. Stöden belönar ineffektivitet och motverkar marknadsdisciplin. Skyddet från staten, som är beredd att gripa in när kreditinstitutet råkar i svårigheter, medför att fordringsägarna inte längre är motiverade att kontrollera sina gäldenärens handlingar. Institutet berörs inte längre av marknadernas kontroll och sanktioner. Ett sådant skydd är inte bara otillbörligt och omotiverat utan leder också till att en dålig förvaltning av kreditinstitutet uppmuntras. Banco di

⁽¹⁴⁾ Artikel 2346 i civillagen (*Codice civile*).

Sicilia tillhandahåller lån och andra ekonomiska möjligheter till företag som konkurrerar på de internationella marknaderna och som erbjuder finansiella tjänster i konkurrens med andra europeiska kreditinstitut. Även om koncernens internationella verksamhet är begränsad kan det stöd som beviljats Banco di Sicilias och Sicilcassas ekonomiska verksamhet få en snedvridande effekt på handeln mellan medlemsstaterna.

- (87) När det gäller upplåningen av medel för rörelsen, ett område där konkurrensen likaledes är betydande, har stödet påtagligt snedvridit konkurrensen, eftersom Banco di Sicilia äger södra Italiens största banknät på Sicilien. Tillskottet av Sicilcassas nät har inneburit en betydlig förbättring av dimensionen och distributionen på Banco di Sicilias territorium genom att koncernen fått en viktig konkurrensfördel inom sektorn jämfört med eventuella nya aktörer, särskilt utländska.

5.2.2 Påverkan på handeln mellan medlemsstaterna

- (88) Det bör påpekas att bankerna i princip skall kunna utöva gränsöverskridande verksamhet, huvudsakligen bestående av in- och utlåningsverksamhet, men att det ändå finns hinder för deras expansion utomlands.
- (89) Dessa hinder hänger ofta samman med att de inhemska bankernas lokala förankring, so fördyrar marknadsinträdet för de utländska konkurrenterna. Den inre marknaden har gett bankerna möjlighet att erbjuda sina tjänster i de andra medlemsstaterna, och varje statligt stöd som en, nationell eller internationell, bank tar emot kan skapa hinder för dessa möjligheter.
- (90) Stöd som syftar till fortsatt verksamhet i banker, även lokala, som annars skulle ha slagits ut från marknaden på grund av att de har lägre lönsamhet och konkurrensförmåga riskerar därför att snedvrider konkurrensen på gemenskapsnivå, eftersom de försvårar utländska bankers inträde på den italienska marknaden.
- (91) Utan stödet i fråga skulle Sicilcassa troligen ha behövt avvecklas utan någon överlåtelse av tillgångar och skulder till Banco di Sicilia. I detta fall hade Sicilcassas verksamhet kunnat förvärfvas av en eller flera utländska konkurrenter som är intresserade av en betydande kommersiell närvaro på Sicilien. Sicilcassas kunder hade behövt vända sig till andra, eventuellt utländska, banker. Banco di Sicilia hade inte kunnat förvärva Sicilcassas tillgångar och skulder utan den sanering av verksamheten som genomfördes genom förskottet från den italienska centralbanken. Sicilcassas kunder hade varit tvungna att vända sig till en annan bank, eventuellt med ursprung i en annan medlemsstat.
- (92) Utvidgningen av Banco di Sicilias distributionsnät genom förvärvet av Sicilcassa hade inte kunnat ske utan kapitaltillskottet från Mediocredito centrale. Följaktligen måste man konstatera att stöden till Sicilcassa och Banco di Sicilia för förvärvet av Sicilcassas tillgångar och skulder omfattas av artikel 87.1 i fördraget eftersom de snedvrider konkurrensen i en utsträckning som riskerar att påverka handeln mellan medlemsstaterna.

5.3 Bedömning av stödens förenlighet med fördraget

- (93) Efter att ha bedömt förekomsten av statligt stöd i de finansiella stödåtgärder som beviljats Banco di Sicilia och Sicilcassa skall kommissionen nu undersöka om sådana stöd kan vara förenliga med det gemensamma intresset enligt artikel 87.2 och 87.3 i fördraget.
- (94) I det föreliggande fallet bör man framförallt beakta att det inte rör sig om stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter och inte heller om stöd för att främja utvecklingen av vissa italienska regioner. Det rör sig inte heller om stöd för att avhjälpa en allvarlig ekonomisk störning, eftersom syftet med stödet är att komma till rätta med svårigheterna för särskilda stödmottagare, Banco di Sicilia och Sicilcassa, och inte för samtliga aktörer inom branschen.

- (95) Kommissionen anser att de sicilianska bankernas problem inte är en följd av en kris i hela Italiens banksystem. Banco di Sicilia och Sicilcassa är inte de enda italienska kreditinstitut som hamnat i svårigheter. Vissa andra banker, särskilt de offentligägda, befinner sig i en svår situation. Orsakerna till Sicilcassas förluster är dock specifika för institutet och förefaller i stor utsträckning hänga samman med en illa skött kreditpolitik inom den kommersiella sektorn på Sicilien, utan tillräckligt strikt kontroll av riskerna, särskilt vad beträffar Sicilcassa. Eftersom Sicilcassa är en bank av blygsam storlek och eftersom det finns en fond för insättarskydd, var de tänkbara negativa effekterna på finansmarknaderna av en eventuell nedläggning av banken uppenbarligen endast marginella. Även om banken skulle avvecklas, kan de italienska myndigheterna ingripa för att organisera en tvångslikvidation av banken och begränsa krisen. Det beviljade stödet kan därför inte heller motiveras av ett gemensamt europeiskt intresse inför hotet om en allmän bankkris.
- (96) Endast undantaget i artikel 87.3 c andra ledet kan komma i fråga. De aktuella stödets förenlighet måste bedömas i ljuset av de särskilda reglerna för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽¹⁵⁾. Enligt den allmänna princip som skall tillämpas på statliga stöd som beviljas företag i svårigheter finns flera villkor för att de skall vara förenliga. För omstrukturingsstöd gäller följande:
1. Fullständigt genomförande av en omstruktureringsplan som bygger på realistiska antaganden och som gör det möjligt att inom rimlig tid återställa den minsta avkastning som krävs på det investerade kapitalet och därigenom säkra företagets bärkraft på lång sikt.
 2. Genomförande av motprestationer som är tillräckliga för att kompensera snedvridningen av konkurrensen, så att det kan konstateras att stödet inte strider mot det gemensamma intresset.
 3. Proportionalitet mellan stödet och de eftersträvade målen och begränsning av stödbeloppet till det minimum som krävs för omstruktureringen, så att företaget självt i största möjliga mån står för insatserna för att återställa lönsamheten.
 4. Fullständigt genomförande av omstruktureringsplanen och uppfyllande av varje annat villkor i kommissionens slutgiltiga beslut.
 5. Upprättande av ett system för kontroll av att det föregående villkoret uppfylls.

I enlighet med riktlinjerna för omstrukturingsstöd anser kommissionen att sådant stöd normalt endast skall behöva ges en gång.

- (97) Kommissionen anser att det i vissa situationer är nödvändigt att vidta särskilda åtgärder för att undvika att en bankkonkurs ger negativa effekter på finansmarknaderna, särskilt om det rör sig om allmänna svårigheter som inte specifikt rör banken i fråga. Detta är dock inte fallet här på grund av den lokala karaktären på den bank som fått stöd.

5.3.1.1 Företagets bärkraft

- (98) Vid ett möte i Palermo den 17 september 1998 överlämnade Banco di Sicilias verkställande direktör till kommissionen planen för omstrukturering och strategisk omlokalisering för den nya bank som blev följden av att Sicilcassa togs upp i Banco di Sicilia. Planen hade utarbetats av Banco di Sicilia med stöd av Mediocredito centrale och rådgivning av revisionsbyrå KPMG. Planen väntades göra det möjligt att sanera banken på tre år och återställa en lönsamhetsnivå som överensstämmer med den nivå som finns inom sektorn i stort. Med utgångspunkt i planen angav också Mediocredito centrale för kommissionen sina skäl till ingripandet i den sicilianska bankpoolen.
- (99) Antagandena i planen verkar vara tillräckligt realistiska. I planen behandlas alla svaga sidor hos Banco di Sicilia som utgångspunkt för att åtgärda bankens verksamhetsprofil och återställa den egna kapitalbalansen. Där beaktas också situationen i regionen.

⁽¹⁵⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

- (100) I planen anges på ett korrekt sätt Banco di Sicilias viktigaste problem, dels konsekvenserna av tidigare strukturella och finansiella brister och problem i förvaltningen som, även om de inte var lika allvarliga, var gemensamma för Banco di Sicilia och Sicilcassa, dels sammanslagningen av de båda bankernas kontorsnät som tidigare styrdes av konkurrerande strategier för expansion.
- (101) När det gäller förvaltningen kan man konstatera att organisationsstrukturen är svåröverskådlig, personaladministrationen dåligt anpassad, datasystemen oförenliga, affärsverksamheten outvecklad och den finansiella förvaltningen riskfylld. Vad beträffar den strategiska utvecklingen visar analysen att utbredningen av nya kontor inte är enhetlig, kreditgivningen okontrollerad, kontoren utomlands inte integrerade, att man gör alltför riskfyllda investeringar och att det inte finns några nyskapande produkter. Bristerna har lett till förluster i kreditportföljen, otillräcklig kapitaliseringsgrad, dålig lönsamhet och likviditetskris. Kreditförlusterna har ökat den finansiella obalansen i förvaltningen (minskning av räntenettet och årliga förluster) och obalansen i tillgångarna (ökning av improduktiva tillgångar och minskning av icke räntebärande skulder) som banken alltför ofta försökt lösa genom återfinansiering på interbankmarknaden. Kontorsnätet har expanderat på ett okontrollerat sätt: de kontor som öppnats i norra Italien där det råder stor konkurrens mellan bankerna, har inte uppnått de resultat som förväntades på grund av alltför låga marginaler, för höga risker och stora strukturella kostnader. Personalkostnaderna, både de individuella och de totala, är oproportionerligt höga jämfört med andra kreditinstitut och utvecklingen på marknaden.

Tabell 4

Företagsplan för Banco di Sicilia

(miljarder lire)

	1997	1998	1999	2000	1997-2000 (%)
Räntenetto	1 094	1 247	1 148	1 124	2,74
Provisionsintäkter	484	565	579	604	24,79
Summa ränte- och provisionsnetto	1 578	1 811	1 727	1 728	9,51
Personalkostnader	922	983	863	742	- 19,52
Andra administrativa utgifter	318	384	377	377	18,55
Totala allmänna utgifter	1 240	1 368	1 240	1 193	- 3,79
Bruttodriftsresultat	337	444	487	609	80,71
Kreditförluster och avsättningar	375	300	300	323	- 13,87
Extraordinära nettointäkter	54	15	15	15	- 72,22
Vinst före skatt	16	159	202	301	1 781,25
Skatter	1	12	14	125	12 400,00
Vinst efter skatt	15	147	188	176	1 073,33

- (102) I planen tas också hänsyn till viktiga faktorer i banksystemets senaste utveckling, som kännetecknas av minskade marginaler som inte automatiskt kompenseras av intäktsökningar. Minskningen av ränte- och provisionsnettot beroende på minskningen av förvaltade medel och konkurrensen från andra finansinstitut kan bara delvis kompenseras av ökade intäkter från tjänsteverksamheten. Ökningen av banktjänster borde inte bara gälla förvaltningsverksamheten utan också betalningstjänsterna. Dessa tjänster, som till stor del aldrig utnyttjas av Banco di Sicilias kunder, är inkomstkällor med högt mervärde som banken delvis kan dra nytta av. Återgången till en lönsamhet som är tillräcklig för att täcka de allmänna kostnaderna och göra de investeringar som krävs i arbetet med att omstrukturera, omorganisera och uppnå tillväxt kan bidra till att kompensera den hårda konkurrensen från de norditalienska banker som trätt in på den sicilianska marknaden. Återgången till lönsamhet kan underlättas av en uppdelning av kundkretsen efter disponibel inkomst, baserad på företagsplanens kundanalys.
- (103) Vid de två mötena med de italienska myndigheterna och ledningen för Banco di Sicilia och Mediocredito centrale den 17 september 1998 respektive den 26 juli 1999 kunde kommissionen kontrollera hur planen framskridit. Trots svårigheterna på grund av de internationella finanskriserna i Asien och Ryssland framskrider arbetet som planerat.
- a) Efter den interna omstruktureringen har koncernens organisation rationaliserats genom en effektiv kontorssammanslagning som lett till att personalen minskat med omkring 19 %.
 - b) Banco di Sicilia har prioriterat affärsverksamheten, vilket gett ökade intäkter från mindre traditionella banktjänster. Tack vare affärsnätets ansträngningar har banken kunnat begränsa andelsförlusten på affärsbanksmarknaden genom att ersätta förlusten med andra inkomster.
 - c) Strategin att överlåta tillgångarna i samband med omstyrningen till den grundläggande verksamheten har bidragit till att förbättra bankens likviditet. Under 1998 överlät banken tillgångar och icke strategiska andelar för omkring 200 miljarder lire.
 - d) Situationen är fortfarande allvarlig vad beträffar nödlidande krediter och avsättningar. De sammanlagda nödlidande krediterna har dock minskat parallellt med att de totala krediterna minskat och banken anser sig ha gjort tillräckliga avsättningar under företagsplanens två första år för att kunna klara framtida risker. Detta kan ge positiva effekter på lönsamheten redan innan företagsplanen har genomförts.
 - e) Betydande ansträngningar har gjorts för att förbättra kontrollen av risker och filialernas åtaganden.
 - f) De största insatserna har gjorts i fråga om strukturella kostnader för att integrera de båda bankernas transaktioner och minska förvaltningskostnaderna. Det har dock gått sämre än väntat.
- (104) Omstruktureringsplanen ingick i privatiseringen av Mediocredito centrale som genomfördes på mycket på kort tid, långt innan den slutliga bekräftelsen på att dotterbolaget Banco di Sicilia sanerats. Kommissionen konstaterar att åtgärden i princip är lösningen på bankens saneringsproblem och att den bidrar att reformera det allmänna systemet för förvaltningskontroll (corporate governance), vars brister lett till Sicilias likvidation och Banco di Sicilias dåliga lönsamhet. Enligt kommissionen är det en lämplig lösning, eftersom den möjliggör ett effektivare kontrollsystem som bygger på en insats utan snedvridande effekter på marknaden. Kommissionen anser att Cardiff Paribas beslut att förvärva en andel av bankens kapital i syfte att uppnå ett stabilt samarbete på den sicilianska marknaden är en bekräftelse på planens styrka.

5.3.1.2 Motprestationerna

- (105) Det skall först av allt erinras om att Sicilcassa utan statens ingripande skulle ha försatts i likvidation. Som föreskrivs i kommissionens riktlinjer om stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽¹⁶⁾ skall det först undersökas om man har eftersträvat en lösning som ger minsta möjliga snedvridande effekter för konkurrenterna. Om det inte går att undvika en betydande snedvridning skall det krävas ansevliga motprestationer för att mildra stödets negativa effekter för de andra aktörerna inom sektorn.
- (106) I detta avseende skall det tilläggas att motprestationerna utgör en ytterligare insats från det företag som mottar stöd utöver de omstrukturingsåtgärder som är helt nödvändiga för dess sanering. Det skall alltså röra sig om åtgärder som inte kräver, direkt eller indirekt, ytterligare statligt stöd. Om det inte förekommer någon kapacitetsnedläggning kan man skapa motprestationer genom överlåtelse av tillgångar, förutsatt att de ger avkastning, eller genom att minska företagets affärsmässiga närvaro.
- (107) Inom banksektorn medför det krav på kapitaltäckning som införts i banklagstiftningen (det primära egna kapitalet och det egna kapitalet i vid mening måste utgöra 4 respektive 8 % av de riskvägda tillgångarna) en skyldighet som begränsar kreditinstitutens tillväxtkapacitet. I praktiken omfattas varje företag av ett sådant kapitalkrav på medellång och lång sikt, men inom banksektorn tillämpas det kontinuerligt och omedelbart. Det kvantifieras enligt fastställda metoder och kan inte frångås tillfälligt som ett led i en tillväxtstrategi för ett kreditinstitut. Ett institut som nått och jämnt uppfyller kapitaltäckningskravet har inte någon tillväxtmarginal så länge som det inte kan locka till sig nytt kapital eller föröka det egna kapitalet genom ökade vinster. Därför hämmas ineffektiva institut i sin strävan efter tillväxt, medan banker som gör betydande vinster har en tillväxtmarginal som är proportionell till avkastningen. Denna hämmande effekt, som kapitaltäckningskravet får på tillväxten i de minst effektiva instituten, visar tydligt att det finns ett samband mellan försiktighetsreglerna inom bankväsendet och konkurrensreglerna.
- (108) Kapitaltäckningskravet gör det möjligt att bedöma snedvridningen av konkurrensen enligt fastställda regler för stöd till kreditinstitut ⁽¹⁷⁾. Om stöden är att jämställa med kapitaltillskott, kan snedvridningen av konkurrensen mätas i form av riskvägda tillgångar. Ett kapitaltillskott på exempelvis en miljon euro, eller varje annan åtgärd med motsvarande verkan, gör det möjligt för en bank att öka de riskvägda tillgångarna i sin balansräkning (med beaktande av det lagstadgade kapitaltäckningskravet på 8 %) och därmed också sin verksamhetsnivå. En sådan transaktion yttrar sig i en potentiell snedvridning av konkurrensen i fråga om tillgångar i storleksordningen 12,5 miljoner euro (utan stödet i fråga skulle banken inte ha kunnat öka summan av sina riskvägda tillgångar med 12,5 miljoner euro). Detta förhållande innebär också att om ett kreditinstitut mottar ett stödbelopp som överstiger det egna kapitalet, blir snedvridningen av konkurrensen större än bankens samlade riskvägda tillgångar. Med denna utgångspunkt skall motprestationerna begränsa den snedvridning av konkurrensen som på detta sätt beräknats ytterst approximativt.
- (109) Då förfarandet enligt artikel 88.2 inleddes, begärde kommissionen uppgifter om motprestationer Banco di Sicilia erbjudit konkurrenterna. Kommissionen finner inte att minskningen av intäkterna från den traditionella bankverksamheten som anges i företagsplanen kan ses som en motprestation. Det är snarare ett resultat av den minskade omstyrningen av bankens verksamhet i syfte att öka spridningen av inkomstkällorna.
- (110) De italienska myndigheterna har dock lagt fram adekvata motprestationer som komplement till ansträngningarna för att omstrukturera koncernen Banco di Sicilia efter Sicilcassas integration. En betydande motprestation för att mildra stödets snedvridande effekt på konkurrensen är enligt kommissionen Banco di Sicilias beslut att sälja eller stänga 55 av sina kontor på Sicilien (dvs. 8,6 % av det totala antalet och 10 % av kontoren på Sicilien) och att inte öppna några andra kontor i regionen under de kommande tre åren.

⁽¹⁶⁾ Se fotnot 15.

⁽¹⁷⁾ Se kommissionens beslut 98/490/EG (Crédit Lyonnais), EGT L 221, 8.8.1998, s. 28.

- (111) Dessa ansträngningar är viktiga för att motverka snedvridningen av konkurrensen såsom den bedöms i det aktuella fallet. Åtgärderna kommer att minska bankens marknadsandel i södra Italien.

5.3.1.3 Proportionaliteten mellan stödåtgärderna och bankens bidrag till saneringen

- (112) Det bör erinras om att de italienska myndigheterna hade inlett arbetet med omstruktureringen av de sicilianska bankerna redan före det undersökta offentliga ingripandet. Det visade sig nödvändigt först efter det att de andra försöken att sanera banken hade misslyckats. Myndigheternas beslut att försätta Sicilcassa i likvidation gjorde det möjligt att undanröja den minst effektiva mellanhanden från marknaden.
- (113) När det gäller Banco di Sicilia bidrag till saneringen av sin verksamhet och den verksamhet som tagits över från Sicilcassa ser kommissionen positivt på de italienska myndigheternas beslut att inte skapa en "bad bank" och att fastställa det slutliga beloppet för det offentliga ingripandet vid tidpunkten för värderingen av underskottet vid likvidationen. Banco di Sicilia har således övertagit det finansiella förvaltningsansvaret för de krediter som överförs från Sicilcassa och befriat staten från eventuella framtida ingripanden.
- (114) Trots att saneringen av Banco di Sicilia, som blivit än mer nödvändig efter integrationen av Sicilcassa, till stor del är avslutad anser kommissionen att de återstående frågetecknen kring bankens definitiva bärkraft borde kunna rätas ut tack vare överföringen av banken till Mediocredito centrale som skall privatiseras successivt.
- (115) Bankens avkastning på det egna kapitalet under 1998, beräknad på grundval av förhållandet mellan konsoliderad vinst/konsoliderat eget kapital uppgår till omkring 4,5 % och borde närma sig 10–11 % i slutet av detta år. Det är en procentandel som ännu inte ligger i linje med den genomsnittliga avkastningen inom banksektorn eller med en privat aktieägares förväntningar, men som ändå motiverar att en solid partner övertar huvudansvaret för banken enligt planerna för en privatisering på kort sikt av banken i syfte att stärka dess bärkraft.
- (116) Det faktum att det egna kapitalet och den definitiva saneringen av banken anförtros en majoritetsägande partner, vilket borde kunna möjliggöra genomförandet av företagsplanen, leder till problem med överlåtelsen.
- (117) I samband med granskningen av stödets förenlighet undersöker kommissionen även villkoren för den privatisering av banken som meddelades av de italienska myndigheterna i ett dekret av den 19 februari 1999. I ett faxmeddelande av den 18 oktober 1999 från statsfinansministeriet informerades kommissionen om att den italienska regeringen åtagit sig att privatisera Mediocredito centrale genom en öppen och icke-diskriminerande försäljning. De italienska myndigheterna har även förklarat att den italienska regeringen inte tänker behålla någon laglig eller praktisk kontroll i företaget i form av speciella rättigheter eller privilegier i styrelsen (golden share). Privatiseringen kommer att ske så snart som möjligt beroende på situationen på marknaden, men senast den 30 juni 2000. Kommissionen noterar detta åtagande och påminner om att den i sin tjugotredje rapport om konkurrenspolitiken från 1993⁽¹⁸⁾ fastställde de allmänna principer som den tillämpar vid privatiseringar för att avgöra om sådana transaktioner kan innehålla inslag av stöd.
- (118) I detta skede och utifrån de tillgängliga uppgifterna om privatiseringen av Banco di Sicilia, som kommer att genomföras genom försäljningen av Mediocredito centrale-koncernen, finner kommissionen att förfarandet inte ger anledning att anta att ytterligare statligt stöd kommer att förekomma, eftersom valet av köpare skall göras utifrån marknadsmässiga kriterier vad beträffar priset och köparens företagsplan. Under granskningen av föreliggande beslut kommer kommissionen att kontrollera om principerna i den tjugotredje rapporten har respekterats.

⁽¹⁸⁾ Se kommissionens tjugotredje rapport om konkurrenspolitiken, punkt 403, s. 276 (ej översatt till svenska). De principer som kommissionen använder sig av för att bedöma om en privatisering innehåller inslag av statligt stöd överlämnades till de franska myndigheterna i en skrivelse av den 14 juli 1993 från generaldirektören för konkurrens.

- (119) Kommissionen anser att privatiseringen borde innebära en definitiv lösning på Banco di Sicilias problem och leda till att banken i framtiden kan vända sig till sina privata aktieägare eller till marknaden för att hitta de extra resurser som krävs.
- (120) I sin utvärdering av stödet beaktar kommissionen inte det belopp som staten skulle kunna inkassera i samband med privatiseringen av företaget: i detta skede har priset för överlåtelsen av Mediocredito centrale ännu inte fastställts, Banco di Sicilias bidrag till detta värde är inte känt och kommissionen har inte tillgång till någon utvärdering som skulle kunna ge upplysningar om detta.
- (121) Med beaktande av faktorerna ovan och stödbeloppet i förhållande till de utförda motprestationerna anser kommissionen att Banco di Sicilia starkt och med egna medel har bidragit till omstruktureringskostnaderna, särskilt genom förvaltningen av Sicilcassas osäkra krediter och risktagandet i samband med motprestationerna i fråga om de krediter som övertagits från Sicilcassa och som inte täcks av medel som fördelats enligt ministerdecretet.

6. SLUTSATSER

- (122) Sammanfattningsvis finner kommissionen, mot bakgrund av det som redovisats och med stöd av tillgängliga uppgifter, att saneringsplanen för de sicilianska bankerna innehåller betydande inslag av statligt stöd, särskilt i form av
- förskott från italienska centralbanken till Banco di Sicilia enligt bestämmelserna i ministerdecretet av den 27 september 1974 för förlusterna i samband med Sicilcassas administrativa tvångslikvidation,
 - nyemissionen i Banco di Sicilia som riktats till Mediocredito centrale för 1 000 miljarder lire,
 - överlåtelsen till Banco di Sicilia av statsfinansministeriets aktieinnehav i Irfis (52 %).
- (123) Dessa åtgärder har granskats utifrån artikel 87.3 c i EG-fördraget för att fastställa om de kan anses förenliga med den gemensamma marknaden. Av de skäl som redovisats ovan finner kommissionen, att de stöd som beviljats de sicilianska offentligägda bankerna Banco di Sicilia och Sicilcassa uppfyller villkoren i riktlinjerna om statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, förutsatt att de villkor som anges i den senast anmälda planen iakttas.
- (124) Med hänsyn till stödets omfattning är det vidare nödvändigt med en kontroll av att planen utförs på rätt sätt, särskilt i fråga om omstruktureringen och privatiseringen, så att den saneringsplan som lagts fram för kommissionen genomförs i praktiken och i sin helhet. De italienska myndigheterna skall därför var sjätte månad från godkännandet av detta beslut informera kommissionen om hur planen fortskrider och om varje avvikelse mellan de uppnådda resultaten och prognoserna. Detta skall ske fram till dess att målen i omstruktureringsplanen har uppnåtts. Planen får inte ändras på ett sätt som kan öka det statliga stödet till banken utan förhandsgodkännande från kommissionen.
- (125) De italienska myndigheterna har förklarat, att de återstående kostnaderna för Sicilcassas likvidation kommer att täckas av intäkterna från försäljningen av de tillgångar som inte överlätits till Banco di Sicilia. Om det inte räcker, kommer den italienska staten troligen att behöva göra ytterligare insatser för Sicilcassa. Om så sker, kan kommissionen komma att betrakta transaktionen som ett ytterligare stöd och därför åter granska föreliggande beslut. En sådan eventuell transaktion måste därför förhandsanmälas.
- (126) På dessa villkor kan stödåtgärderna i fråga undantas från förbudet i artikel 87.1 i EG-fördraget och 61.1 i EES-avtalet, eftersom de kan anses förenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget och 61.3 c i EES-avtalet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Stödåtgärderna, till ett uppskattat belopp av 4 618 miljarder lire, för att sanera och omstrukturera Banco di Sicilia och Sicilcassa, särskilt

- förskottet från den italienska centralbanken enligt statsfinansministeriets dekret av den 27 september 1974 för att täcka förlusterna i samband med Sicilcassas likvidation,
- kapitaltillskottet på 1 000 miljarder lire från Mediocredito centrale till Banco di Sicilia, och
- överlåtelsen till Banco di Sicilia av statsfinansministeriets ägarandel i Irfis,

är förenliga med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet enligt artikel 87.3 c i fördraget och artikel 61.3 c i EES-avtalet på de villkor som föreskrivs i artikel 2.

2. Beslutet av bankernas gemensamma fond för insättarskydd att tillskjuta 1 000 miljarder lire vid Sicilcassas likvidation för att täcka en del av underskottet vid överlåtelsen av bankens tillgångar och skulder till Banco di Sicilia utgör inte statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet.

Artikel 2

Italien skall respektera följande villkor:

- a) Att garantera att samtliga saneringsåtgärder och samtliga föreskrifter i den omstruktureringsplan som lagts fram för kommissionen genomförs.
- b) Att inte ändra villkoren i omstruktureringsplanen, med beaktande av villkoren i föreliggande beslut, utan kommissionens förhandsgodkännande.
- c) Att upphäva Banco di Sicilias möjlighet att till kommande räkenskapsår föra över skatteunderskott motsvarande beloppet av de skatteförluster som täcks genom kapitalökningen från Mediocredito centrale.
- d) Att garantera att Banco di Sicilia inte återköper tillgångar från Sicilcassas likvidation, utom om det visar sig omöjligt att sälja dem till en tredje part eller på annat sätt avyttra dem på förmånligare villkor inom ramen för likvidationen.
- e) Att se till att Banco di Sicilia överläter eller stänger 55 kontor på Sicilien före utgången av 2000.
- f) Att garantera att Banco di Sicilia varken öppnar eller förvärvar kontor, filialer eller andra strukturer för kommersiell distribution av sina produkter i Sicilien före den 31 december 2002.

Artikel 3

1. De italienska myndigheterna skall fullt ut medverka i kontrollen av att detta beslut efterlevs och till kommissionen överlämna rapporter om tillämpningen av beslutet, genomförandet av omstruktureringsplanen och privatiseringen av företaget.

Rapporterna skall särskilt innehålla följande:

- En granskning av den ekonomiska bärkraften hos de banker i koncernen som fortfarande står under statens kontroll i form av en detaljerad resultatredovisning som jämförs med uppskattningarna i planen.
- Genomförandegraden av åtagandet och villkoren i artikel 2.
- En redovisning av hur mycket som återbetalats av Sicilcassas skuld på 462 miljarder lire som ännu inte täckts och som åligger det företag som försatts i likvidation.
- En detaljerad analys av Banco di Sicilias privatisering som genomförs genom försäljningen av Mediocredito centrale och, framförallt, den finansiella omstruktureringen av statens andel i denna bank och i Banco di Sicilia.

2. Rapporterna som avses i punkt 1 skall överlämnas var sjätte månad till kommissionen omedelbart efter det att de har godkänts av bankernas styrelse och till dess likvidationen är avslutad och villkoren i artikel 2 är uppfyllda.

Rapporterna skall innehålla balansräkningar, resultaträkningar och verksamhetsberättelser per år och halvår från ledningen för Banco di Sicilia och Sicilcassa.

3. Kommissionen får begära att handlingarna och genomförandet av planen granskas vid specialrevisioner. Om så sker skall de italienska myndigheterna samarbeta vid revisionerna.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 10 november 1999.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen
